

[Dræbye]

skulle kalde det, i landsbysamfund, der i dag er uden sådanne nærbutikker. Det er en betydelig ændring af det nuværende lovgrundlag, og vi har derfor ikke noget konkret forslag til, hvordan man skal løse det i praksis, men vi vil gerne bringe forslaget ind i de videre overvejelser om, hvordan vi får løst nærbutikproblemet i landsbyerne.

Venstre foreslår mulighed for forbedret energiforsyning. Vi er enige i, at man f.eks. omkring vedvarende energi skal styrke dette område, og tilsvarende, at man både ved kollektiv trafik og ved anden trafikløsning skal styrke trafikbetjeningen af landsbyerne.

Så kommer der et par punkter om sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige vilkår, som både i forslaget tekst og i bemærkningerne er mere almene og generelle og ikke særlig præcise med hensyn til virkemidler.

Det er derimod punkt 8 om etablering af andelsboliger i landsbyer. Jeg skal gøre opmærksom på, at på det radikale venstres initiativ blev den grænse for oprettelse af andelsboliger, der er i andelsboliglovgivningen, nedsat ganske betydeligt ved lovændringen her i foråret. Om man skal gå helt ned til 3 eller 2 boliger, som venstre foreslår, er vi derimod usikre på.

Jeg skal med disse bemærkninger sige, at vi meget gerne deltager i en videre behandling af venstres forslag, men vi mener ikke, at det er den endelige løsning på de landsbyproblemer, vi har.

Waldorff (VS):

Venstre er jo i noget af et dilemma med sin interesse for landsbyerne. På den ene side angriber man en række planlovsbestemmelser, og på den anden side kan man godt selv se, at planlægning faktisk er i allerhøjeste grad nødvendig, hvis man skal sikre landsbyernes overlevelse, som vi jo er enige med venstre i at man skal arbejde på. Det var noget, vi diskuterede temmelig meget, da vi havde debatten for et par år siden, men jeg synes ligesom ikke, at i hvert fald venstre er blevet mere, skal vi sige åbent omkring sit eget dilemma.

Man skriver på side 2 i bemærkningerne: »Der er mange kræfter i samfundsudviklingen, som truer landsbyen: udviklingen i landbrug, håndværk og detailhandel samt planlovgivningen skal nævnes som nogle væ-

sentlige.« Men den allervæsentligste, som vi også diskuterede dengang, er den dynamik, som ligger i samfundsøkonomien. Den måde, kapitalen udvikler sig på, er ved at koncentrere sig og centralisere sig. Det er den udvikling, vi ser overalt i samfundet, og det er først og fremmest den udvikling, som truer også de små bysamfund, men det er et problem, som man kun kan gøre noget ved på én måde, nemlig ved at gribe ind i den ikke-styrede kapitalistiske udvikling, og det er det, der giver problemerne i venstres forslag. Netop fordi man samtidig har denne modvilje mod statslig regulering og selektive indgreb, har man i og for sig som redskab kun nogle generelle virkemidler, som bl. a. efter min mening ender i nogle decideret dårlige ting, og som vi er helt imod, nemlig at man skal forsøge at redde landsbysamfundene ved nogle generelle skattelettelser og erhvervstilskudsordninger, som også andre har kritiseret, og som ikke specielt forrykker forholdet mellem erhvervsvirksomhed i byer og erhvervsvirksomhed på landet, netop fordi de er generelle.

Tilsvarende kan man i og for sig sige om miljølovgivning, at det er heller ikke noget, der forrykker den interne konkurrence mellem de forskellige kapitalistiske virksomheder, og den mener jeg man bliver nødt til at gribe ind i. Hvis man virkelig mener det alvorligt, at disse bysamfund skal reddes, bl. a. ved, at der er nogle erhverv, som folk kan leve af at være beskæftiget ved, kræver det en form for indgreb, som jeg egentlig ville tro at venstre var imod. Og jeg vil godt tage tråden op efter hr. Dræbye, som nævnte én form for indgreb, nemlig at man kombinerer en ret til at drive større butiksvirksomheder i byerne med en pligt til at drive små, decentrale butikker i landsbyerne og i de mindre byer. Det er muligvis et forslag med nogle problemer, men det er faktisk et meget godt eksempel på den type indgreb, som vil være nødvendig, hvis man skal gøre noget ved problemet.

En anden mulighed er den, som er foreslået af Landsforeningen af Landsbysamfund, og som går ud på, at man skal kunne lade kommuner eller andelsselskaber overtage driften af små butikker. Det angriber formentlig også nogle, skal vi sige traditionelle holdninger i venstre, men ikke desto mindre mener jeg, at hvis man vil gøre noget ved